

„1 Dywizja Pancerna PSZ” – infografiki

30.10.2020

Po zakończeniu wojny z bolszewikami w sztabie Wojska Polskiego rozważano utworzenie oddziałów pancernych zdolnych do samodzielnej walki. Proponowano organizację mieszanej jednostki szybkiej i przekonywano, że koszty utrzymania brygad zmechanizowanych byłyby niższe od nakładów na brygady kawalerii. Na początku lat trzydziestych ponownie postulowano sformowanie jednostki pancerno-motorowej. Dopiero jednak w 1937 r. rozpoczęto reorganizację dotychczasowej 10. BK (Brygady Kawalerii) oraz jej przebrojenie na „oddział pancerno-motorowy”, którego dowódcą od 31 października został płk dypl. Stanisław Maczek.

Podczas kampanii 1939 r. jednostka wzięła udział w walkach na południowym odcinku obrony, początkowo jako mobilny odwód Armii „Kraków”. Wysłana na front w rejon przełęczy beskidzkich, już 3 września stoczyła całodzienną bitwę pod Jordanowem. Pomimo olbrzymiej dysproporcji sił na korzyść Niemców to właśnie oni ponieśli znaczne straty, podczas gdy pododdziały 10. Brygady nie zostały rozbite ani nie straciły zdolności bojowej. 7 września wycofano ją z frontu i jako odwód Armii „Małopolska” skierowano w okolice Rzeszowa. Po zdobyciu tego miasta przez nieprzyjaciela – Brygada przebiła się w rejonie Jarosławia przez linie niemieckie, po czym dotarła do Lwowa, w którego obronie uczestniczyła od 14 do 17 września. W obliczu sowieckiej agresji otrzymała rozkaz ewakuacji w kierunku „przedmościa rumuńskiego”. W wyniku postępów wojsk ZSRR pododdziały Brygady przekroczyły 19 września granicę węgierską. Półtora tysiąca żołnierzy tej jednostki zostało internowanych na Węgrzech, a ocalały sprzęt trafił do węgierskiej armii.

Po zakończeniu kampanii wrześniowej, począwszy od jesieni 1939 r. docierało do sojuszniczej Francji wielu żołnierzy polskich, również z 10. BK, uchodzących z Węgier. W obozie wojskowym Coëtquidan, gdzie formowała się Armia Polska we Francji, grupowano także byłych żołnierzy formacji pancernych. Tam na podstawie struktur 10. BK utworzono jednostkę, którą nazwano 10. Brygadą Kawalerii Pancernej. Jej dowództwo powierzono gen. bryg. Stanisławowi Maczkowi. Władze francuskie dość opieszale dostarczały sprzęt jednostkom polskim, a do szkolenia przekazały stare czołgi Renault FT17. Sytuacja zmieniła się dopiero 10 maja w wyniku ataku niemieckiego na Belgię, Holandię, Luksemburg i Francję.

10. Brygada Kawalerii Pancernej przystąpiła do kampanii francuskiej 1940 r., znajdując się w stadium formowania. 24 maja gen. Maczek dostał rozkaz ustalający charakter jednostki, której dano niecały tydzień na reorganizację i odbiór nowego sprzętu oraz wymarsz w rejon Paryża. 10 czerwca Brygada, jeszcze nie ukończona, została włączona w skład francuskiej 4. Armii. Wzięła udział w walkach opóźniających w Szampanii, uderzając na Champaubert, aby osłaniać odwrót francuskiej dywizji piechoty przez Saint Gond. Jako straż przednia brała udział w bitwie pod Montbard 16-17 czerwca, osłaniając odwrót jednostek francuskich przez Kanał Burgundzki. 18 czerwca w lesie pod miejscowością Moloy gen. Maczek zdecydował się rozformować Brygadę, już całkowicie pozbawioną pojazdów. Podzielił żołnierzy na małe oddziały i rozkazał maszerować samodzielnie na południe Francji, skąd można było jeszcze ewakuować się do Wielkiej Brytanii.

1. Dywizja Pancerna w Szkocji

1. Dywizję Pancerną, powstałą na rozkaz Naczelnego Wodza gen. broni Władysława Sikorskiego z

25 lutego 1942 r., sformowano na podstawie jednostek wydzielonych ze składu I Korpusu Polskiego w Wielkiej Brytanii: 10. Brygady Kawalerii Pancernej, 16. Brygady Czołgów, Dywizjonu Rozpoznawczego Korpusu, 1. Batalionu Ciężkich Karabinów Maszynowych Korpusu, Batalionu Saperów Korpusu. Początkowo pododdziały Dywizji przeznaczono do ochrony wschodniego wybrzeża Szkocji przed spodziewanym niemieckim desantem. Koszary urządzono w miejscowościach południowej części Szkocji: Galashiels, Gosford, Gullane, Duns, Lauder i Haddington. Szkolenie prowadzono na sprzęcie brytyjskim, używając czołgów Valentine, Crusader i Churchill. Stan liczebny 1. Dywizji Pancernej wynosił w początkowym okresie: 885 oficerów, 15210 podoficerów i żołnierzy, 381 czołgów, 473 działa oraz 5060 pojazdów mechanicznych różnego przeznaczenia. Gdy do wojny przystąpiły Stany Zjednoczone, do Wielkiej Brytanii trafił także amerykański sprzęt pancerny i wówczas przebrojono część pododdziałów dywizji w czołgi M4 Sherman (1., 2. Pułk Pancerny, 24. Pułk Ułanów), w innych zaś posługiwano się nadal sprzętem brytyjskim (10. Pułk Strzelców Konnych używał czołgów Cromwell). W lipcu 1944 r. przeniesiono Dywizję do obozu w Aldershot, skąd wkrótce miała zostać wysłana do Normandii, gdzie alianci toczyli zacięte walki przeciwko wojskom niemieckim.

Walki na kontynencie

Pod koniec lipca 1944 r. rozpoczęto przerzucanie Dywizji na kontynent. Ostatni jej żołnierze przybyli do Francji 1 sierpnia. Tydzień później włączono Polaków do 1. Armii Kanadyjskiej, rozpoczynającej operację "Totalise" - okrążenie 7. Armii niemieckiej i jej zniszczenie w kotle pod Falaise. 1. Dywizja Pancerna stała się głównym wykonawcą zadania, tocząc zażarte boje o wzgórze Mont Ormel oraz miasteczko Chambois. Polscy żołnierze walczyli w okrążeniu do 21 sierpnia, gdy zostali zluzowani przez jednostki kanadyjskie. Okazało się, że Dywizja straciła 325 zabitych, 1002 rannych i 114 zaginionych, a także 80 czołgów.

Po bitwie pod Falaise Niemcy zostali zmuszeni do odwrotu aż po brzeg Skaldy. Alianci podjęli pościg, do którego 29 sierpnia dołączyła 1. Dywizja Pancerna. W ciągu 9 dni pokonała ona odległość 400 km, staczając liczne walki z cofającym się nieprzyjacielem i zdobywając kolejne miasta. 6 września Polacy wkroczyli do Belgii. 10 września dowódca II Korpusu Kanadyjskiego skierował Dywizję w rejon Gandawy. 15 września Kanadyjczycy i Polacy uderzyli w kierunku ujścia Skaldy. 19 września zdobyto miasta Terneuzen oraz Axel. 27 października Polacy otrzymali rozkaz ataku na Brede; po ciężkich walkach wyzwolili ją dwa dni później. Następnie Dywizja zdobyła Moerdijk i przeszła do obrony nad Mozą - do 7 kwietnia 1945 r.

Walki w Niemczech

8 kwietnia ruszyła ostatnia ofensywa aliantów na Zachodzie. 1. Dywizja Pancerna przekroczyła granicę niemiecką pod Goch, po czym uderzyła w kierunku Kanału Nadbrzeżnego (Küstenkanal). Nie udało się sforsować go z marszu, więc dopiero przy silnym wsparciu lotniczym i artyleryjskim przełamano obronę nieprzyjaciela. Obóz jeniecki w Oberlangen, gdzie przebywały kobiety będące żołnierzami Armii Krajowej, został oswobodzony 12 kwietnia przez oddział rozpoznawczy 2. Pułku Pancernego, wchodzącego w skład Dywizji gen. Maczka. Następnym zadaniem Polaków był atak na niemiecką bazę morską w Wilhelmshaven. Siły atakujące składały się z trzech kolumn: 3. Kanadyjskiej Dywizji Piechoty, 1. Polskiej Dywizji Pancernej oraz 4. Kanadyjskiej Dywizji Pancernej. 4 maja polska Dywizja, dotarłszy do zewnętrznego pierścienia umocnień miasta, przygotowywała się do szturm. Dzień przed natarciem nadeszła wiadomość o upadku Berlina. Niemcy w Wilhelmshaven 5 maja ogłosili kapitulację, którą przyjął płk dypl. Antoni Grudziński. 1. Dywizja rozpoczęła okupację miasta i portu. Przez następne dwa lata Polacy, już pod dowództwem

gen. bryg. Klemensa Rudnickiego, pełnili zadania okupacyjne na terenie północno-zachodnich Niemiec. W czerwcu 1947 r. 1. Dywizja Pancerna została przerzucona do Anglii, gdzie nastąpiły jej demobilizacja i rozbicie.

GENEZA POLSKICH JEDNOSTEK PANCERNYCH

1921 WSTĘPNA KONCEPCJA

Po zakończeniu wojny z bolszewikami w sztabie Wojska Polskiego rozważano utworzenie oddziałów pancernych zdolnych do samodzielnego działania. Proponowano organizację mieszanej jednostki szybkiej i wykonywania za pomocą utrzymywanej brygady zmechanizowanych brygad naziemne od naziemnych na brygadzie kawalerii.

1937 UTWORZENIE 10 BRYGADY KAWALERII

Na początku lat trzydziestych powstanie pododdziałów sztabowych brygady pancerno-motorowej. Dopiero jednak w 1937 r. rozpoczęto reorganizację dotychczasowej 10 Brygady Kawalerii i jej przebrojenie w oddział pancerno-motorowy. Młode dowódcę od 31 października został płk dypl. Stanisław Maczek.

STRUKTURA 10 BRYGADY KAWALERII W KAMPANII 1939 R.

- 24 PUŁK LEKARSTWA
- 10 PUŁK STRZELCÓW KONNYCH
- DYWIZJON ROZPOZNAWCZY (13 CZOŁDÓW ROZPOZNAWCZYCH TYPU TK3 I TK3)
- DYWIZJON PRZECIWPANCERNY
- 16 DYWIZJON ARTYLERII MOTOROWEJ
- 80 ZNIOTKOWY ZWIANY BATALION SAFEROW
- 71 BATERIA MOTOROWA ARTYLERII PRZECIWOLOTNICZEJ
- 121 KOMPANIA CZOŁDÓW LEKICH I 16 CZOŁDÓW VICKERS E
- 101 KOMPANIA CZOŁDÓW ROZPOZNAWCZYCH (13 CZOŁDÓW ROZPOZNAWCZYCH TYPU TK3)
- SZWAJCONI ŁĄCZNOŚCI

MOTOCYKL SSKOR 1000

CZOŁG VICKERS

TANKIETKA TK3

1939 KAMPANIA POLSKA 10 BRYGADY KAWALERII

1.09 5.09 7.09 8.09 14.09 17.09

KRAKÓW RZESZÓW JAROSŁAW LÓDŹ LÓDŹ LÓDŹ LÓDŹ LÓDŹ

1.09 7-17.09 17-19.09

WALKI W BESKIDACH I OKOLICACH TARNOWA

WALKI NA PODKARPACIU I OBRONA LÓDŹ

EWAKUACJA NA WĘGRY

Jednostka wzięła udział w walkach na południowym odcinku obrony początkowo jako mobilny oddział Armii „Kraków”. Wyślana na front w rejon przełęczy beskidzkiej, już 3 września stoczyła całonocną bitwę pod Jordanowem. Pomimo olbrzymiej dysproporcji sił przegrała Niemcy, to właśnie oni ponieśli znaczne straty, podczas gdy pododdziały 10 Brygady nie zostały rozbite i nie straciły zdolności bojowej.

7 września Brygadę wycofano z frontu i jako odwód Armii „Małopolska” skierowano w okolice Rzeszowa. Po zdobyciu tego miasta przez nieprzyjaciela – jednostka przebiła się przez linie niemieckie w rejonie Jarosława i dotarła do Lwowa, w którego obronie uczestniczyła od 14 do 17 września.

Po otrzymaniu wiadomości o sowieckiej agresji, brygada otrzymała rozkaz ewakuacji w kierunku granicy rumuńskiej. W wyniku postępów armii sowieckiej, jednostki brygady przekroczyły granicę węgierską 19 września. 15 tysięcy żołnierzy brygady zostało internowanych na Węgrzech a ocalały sprzęt trafił do armii węgierskiej.

10 BRYGADA KAWALERII WE FRANCJI W 1940 R.

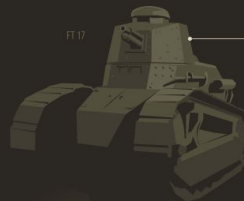
Z WĘGIER DO FRANCJI

Po klęsce w kampanii 1939 r. do sojuszniczej Francji docierało wielu żołnierzy polskich, również z 10 Brygady Kawalerii, uchodźców z Węgier.

FORMOWANIE ARMII POLSKIEJ W COËTQUIDAN

W obozie wojskowym Coëtquidan, gdzie formowała się Armia Polska we Francji, grupowano m.in. byłych żołnierzy formacji pancernych. Nowo powstała jednostka, odwzorowaną na podstawie struktur 10 BK, nazwano 10 Brygadą Kawalerii Pancernej, z jej dowódcą powołano gen. bryg. Stanisława Maczka.

SYMBOL I
ZNAKOWANA
PUŁAZIOW

WALKI BRYGADY WE FRANCJI

Do walki w kampanii francuskiej 1940 r. Brygada przystąpiła, będąc jeszcze w stadium organizacyjnym. Władze francuskie doświadczały dostarczania sprzętu jednostkom polskim, a do szkoleń przekazywały stare czołgi Renault FT-17.

24.05 MOBILIZACJA

Sytuacja zmieniła się dopiero w wyniku ataku niemieckiego 10 maja na Belgię i Holandię, a następnie Francję. 24 maja gen. Maczek dostał rozkaz ustalający charakter polskiej jednostki, która otrzymała niecały tydzień na reorganizację i odbiór nowego sprzętu oraz wyznaczenie w rejon Paryża.

10.06 WŁĄCZENIE DO WALKI

10 czerwca Brygada, jeszcze nie ukończona, została włączona w skład francuskiej 4 Armii.

10–12.06 DZIAŁANIA OSŁONOWE

Wzięła udział w walkach opóźniających w Szampani, uderzając na Champaubert i osłaniając odwrót francuskich dywizji piechoty przez Saint Gond.

16–17.06 WALKI O MONTBARD

Jako straż przednia brała udział w walkach o Montbard 16-17 czerwca, osłaniając odwrót jednostek francuskich przez Kanał Burgundzki.

18.06 ROZFORMOWANIE BRYGADY

18 czerwca w lesie pod miejscowością Mully gen. Maczek zdecydował się reformować Brygadę, która już wtedy nie miała żadnych pojazdów. Podzielił ludzi na małe oddziały i rozkazał samodzielnie maszerować na południe Francji, skąd można było jeszcze ewakuować się do Wielkiej Brytanii.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA:

SZTAB BRYGADY | 1 PUŁK CZOŁGÓW CZOŁGI RENAULT R35 | DYWIZJON KAWALERII ZMOTORYZOWANEJ | DYWIZJON PRZECIWPANCERNY | KOMPANIA SAPERÓW | BATERIA ARTYLERII PRZECIWOLOTNICZEJ 25 MM

Materiał redakcyjny przygotowany przez Oddział Historii Państwowej Służby Wojskowej IPN we Wrocławiu. Opracowanie merytoryczne: dr Andrzej Olepski. Opracowanie graficzne: Marcin Wieruszowski. Realizacja projektu: Joanna Ostrowska.

1 DYWIZJA PANCERNA W SZKOCJI

FORMOWANIE

1 Dywizja Pancerna, powstała na rozkaz Naczelnego Wodza gen. broni Władysława Sikorskiego z dnia 25 lutego 1942 r., sformowana na bazie jednostek wydzielonych ze składu 1 Korpusu Polskiego w Wielkiej Brytanii.

10 BRYGADY KAWALERII PANCERNEJ

16 BRYGADY CZOŁDÓW

DYWIZJONU PRZEPŁYNĄWICZEGO KORPUSU

1 BATALIONU CIĘŻKICH KARABNÓW MASZYNOWYCH KORPUSU

BATALIONU SAPERÓW KORPUSU

POCZĄTKOWE PRZEZNACZENIE 1 DPANC.

Początkowo pododdziały Dywizji przeznaczone do ochrony części wschodniego wybrzeża Szkocji przed ewentualnym niemieckim desantem.

POLAND

LOKALIZACJA 1942

Koszary urządzono w miejscowościach: południowej części Szkocji: Galashiels, Gosford, Gullane, Duns, Lauder i Haddington.

1944

W lipcu 1944 r. przeniesiono Dywizję do obozu w Aldershot, skąd wkrótce miała zostać wysłana do Normandii, gdzie alianci toczyli zwycięskie walki przeciwko wojskom niemieckim.

381

473

5060

WALKI NA KONTYNENCIE

FRANCJA

07/08.1944 ŁĄDOWANIE I WŁĄCZENIE DO WALKI

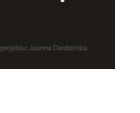
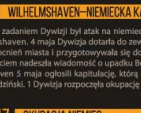
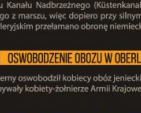
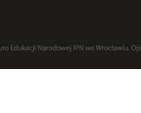
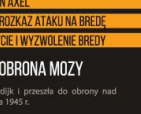
Pod koniec lipca 1944 r. rozpoczęto przerzucanie Dywizji na kontynent. Ostatni jej żołnierze przybyli do Francji 1 sierpnia.

08.1944 WALKI POD FALAISE

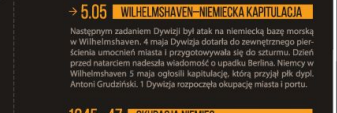
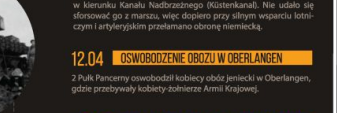
Już tydzień później włączono Polaków do 1 Armii Kanadyjskiej, która rozpoczęła operację "Totalis" – plan okupacji 7 Armii nieprzyjaciela i jej zniszczenia w kotle pod Falaise. 1 Dywizja Pancerna stała się głównym wykonawcą zadania, łącząc zasieki w okolicy Mont Ormel oraz masyw Chamois. Polscy żołnierze walczyli w okresie do 21 sierpnia, gdy zostali złuszczeni przez jednostki kanadyjskie.

STRATY:

325 1002 114 80

1944 1945

NIEMCY

8.04 OFENSYWA ALIANTÓW

Ruszyła ostatnia wielka ofensywa aliantów na Zachodzie. 1 Dywizja Pancerna przekroczyła granicę niemiecką pod Goch i uderzyła w kierunku Kanalu Nadzorzonego (Küstkanal). Nie udało się sforsować go z mizerną pomocą przy silnym wsparciu lotniczym i artyleryjskim przełamano obronę niemiecką.

12.04 OSWOBODZENIE OBOZU W OBERLANGEN

2 Pułk Pancerny oswobodził kobiety obozu jenieckiego w Oberlangen, gdzie przebywały kobiety-żołnierze Armii Krajowej.

→ 5.05 WILHELMSHAVEN – NIEMIECKA KAPITULACJA

Następnym zadaniem Dywizji był atak na niemiecką bazę morską w Wilhelmshaven. 4 maja Dywizja dotarła do zewnętrznego pierścienia umocnień miasta i przygotowywała się do szturmów. Ośmięć dni później nastąpiła wiadomość o upadku Berlina. Niemcy w Wilhelmshaven 5 maja ogłosili kapitulację, którą przyjął płk dypl. Antoni Grudziński. 1 Dywizja rozpoczęła okupację miasta i portu.

1945–47 OKUPACJA NIEMIEC

Przez następne dwa lata Polacy, już pod dowództwem gen. bryg. Klemensa Rudnickiego, pełnili zadania okupacyjne na terenie północno-zachodnich Niemiec.

1947 DEMOBILIZACJA

W czerwcu 1947 r. 1 Dywizja Pancerna została przeniesiona do Anglii, gdzie nastąpił jej demobilizacja i rozbrojenie.

WALKI W BELGII I HOLANDII

- 6.09 POLACY WKROCZYLI DO BELGII
- 10.09 SKIEROWANIE 1 DPANC. W REJON GANDAWY
- 15.09 KANADYJCZYCY I POLACY UDERZYLI W KIERUNKU UŚCIA SKALDY
- 19.09 ZDOBYCIE TERNEUZEN AXEL
- 15.09 POLACY OTRZYMAŁI ROZKAZ ATAKU NA BREDĘ
- 28–30.10 ZDOBYCIE I WYZWOLENIE BREDY

ZDOBYCIE MOERDIJK I OBRONA MOZY

Następnie Dywizja zdobyła Moerdijk i przeszła do obrony nad Mout – stan ten trwał do 7 kwietnia 1945 r.

STRUKTURA 10 BRYGADY KAWALERII W KAMPANII 1939 R.

CZOŁG VICKERS

24 PUŁK UŁANÓW

10 PUŁK STRZELCÓW KONNYCH

DYWIZJON ROZPOZNAWCZY (13 CZOŁGÓW ROZPOZNAWCZYCH TYPU TK3 I TKS)

DYWIZJON PRZECIWPANCERNY

16 DYWIZJON ARTYLERII MOTOROWEJ

90 ZMOTORYZOWANY BATALION SAPERÓW

71 BATERIA MOTOROWA ARTYLERII PRZECIWOLOTNICZEJ

121 KOMPANIA CZOŁGÓW LEKKICH (16 CZOŁGÓW VICKERS E)

101 KOMPANIA CZOŁGÓW ROZPOZNAWCZYCH (13 CZOŁGÓW ROZPOZNAWCZYCH TYPU TKS)

SZWADRON ŁĄCZNOŚCI

MOTOCYKL SOKÓŁ 1000

TANKIETKA TK3

Struktura 10 Brygady Kawalerii w kampanii 1939 r.

KAMPANIA POLSKA 10 BRYGADY KAWALERII

1939

1-7.09

WALKI W BESKIDACH I OKOLICACH TARNOWA

Jednostka wzięła udział w walkach na południowym odcinku obrony, początkowo jako mobilny odwód Armii „Kraków”. Wysłana na front w rejon przełęczy beskidzkich, już 3 września stoczyła całodzienną bitwę pod Jordanowem. Pomimo olbrzymiej dysproporcji sił i przewagi Niemców, to właśnie oni ponieśli znaczne straty, podczas gdy pododdziały 10 Brygady nie zostały rozbite i nie straciły zdolności bojowej.

7-17.09

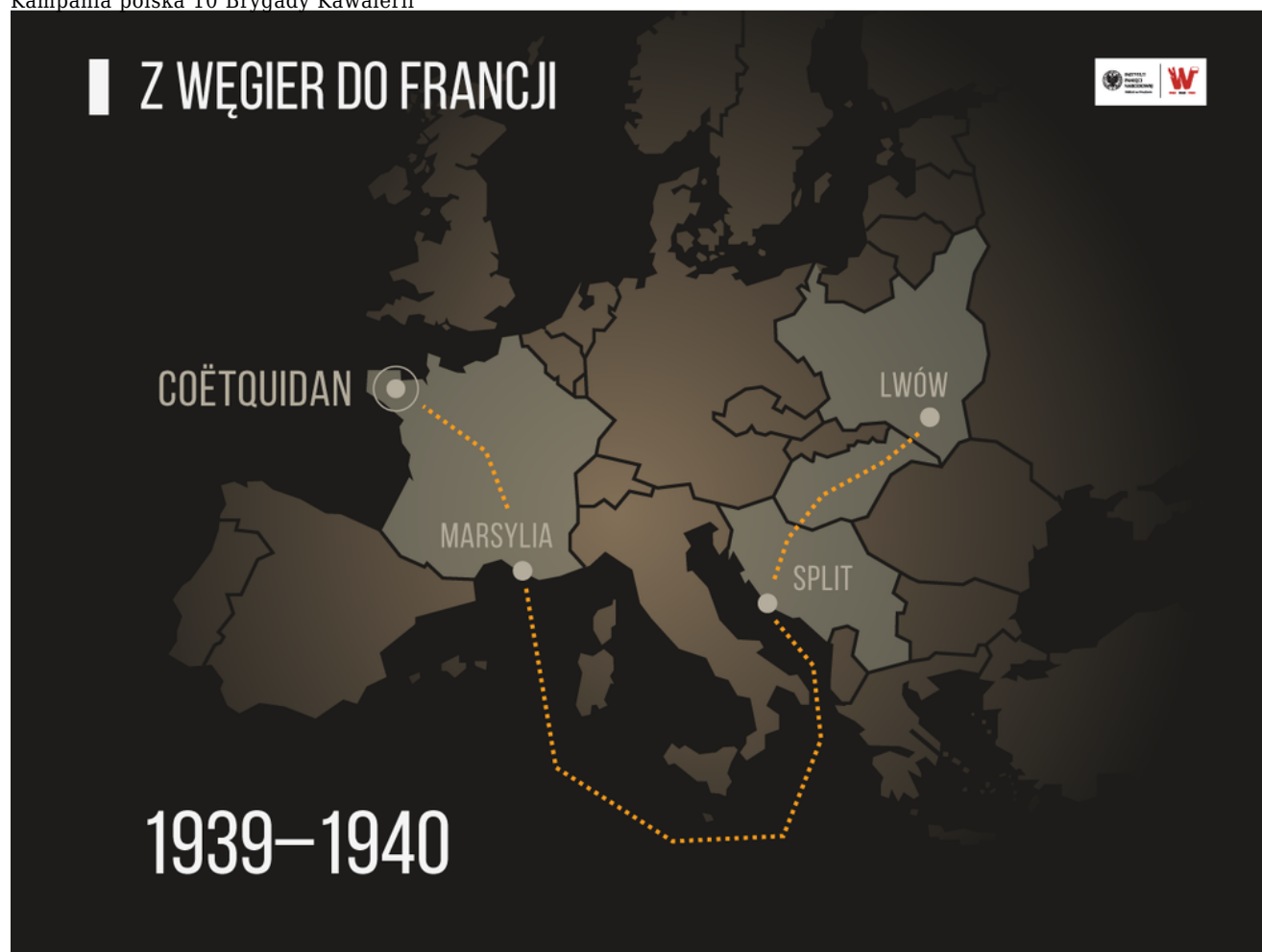
WALKI NA PODKARPACIU I OBRONA LWOWA

7 września Brygadę wycofano z frontu i jako odwód Armii „Małopolska” skierowano w okolice Rzeszowa. Po zdobyciu tego miasta przez nieprzyjaciela – jednostka przebiła się przez linie niemieckie w rejonie Jarosławia i dotarła do Lwowa, w którego obronie uczestniczyła od 14 do 17 września.

17-19.09

EWAKUACJA NA WĘGRY

Po otrzymaniu wiadomości o sowieckiej agresji, brygada otrzymała rozkaz ewakuacji w kierunku „przedmościa rumuńskiego”. W wyniku postępów armii sowieckiej, jednostki brygady przekroczyły granicę węgierską 19 września. 1,5 tysiąca żołnierzy brygady zostało internowanych na Węgrzech a ocalały sprzęt trafił do armii węgierskiej.

Z Węgier do Francji

FORMOWANIE ARMII POLSKIEJ W COËTQUIDAN

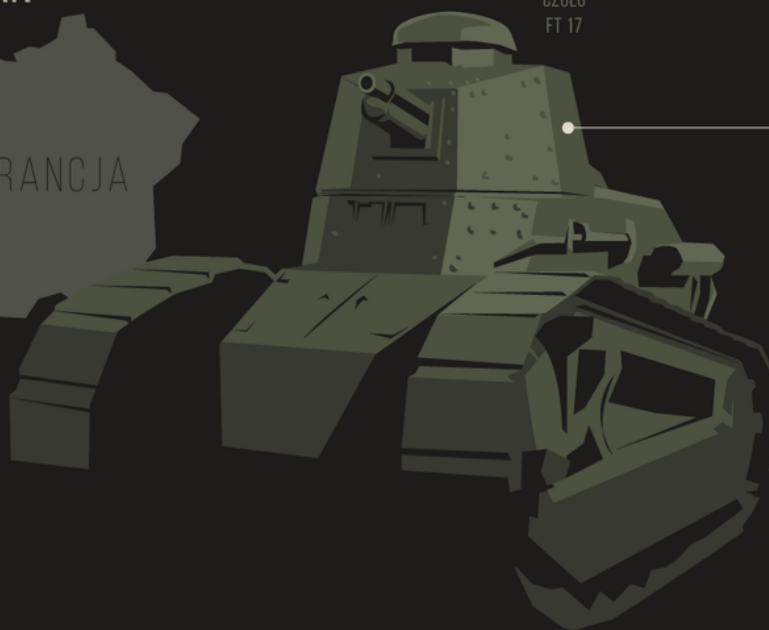

COËTQUIDAN

FRANCJA

CZOŁG
FT 17

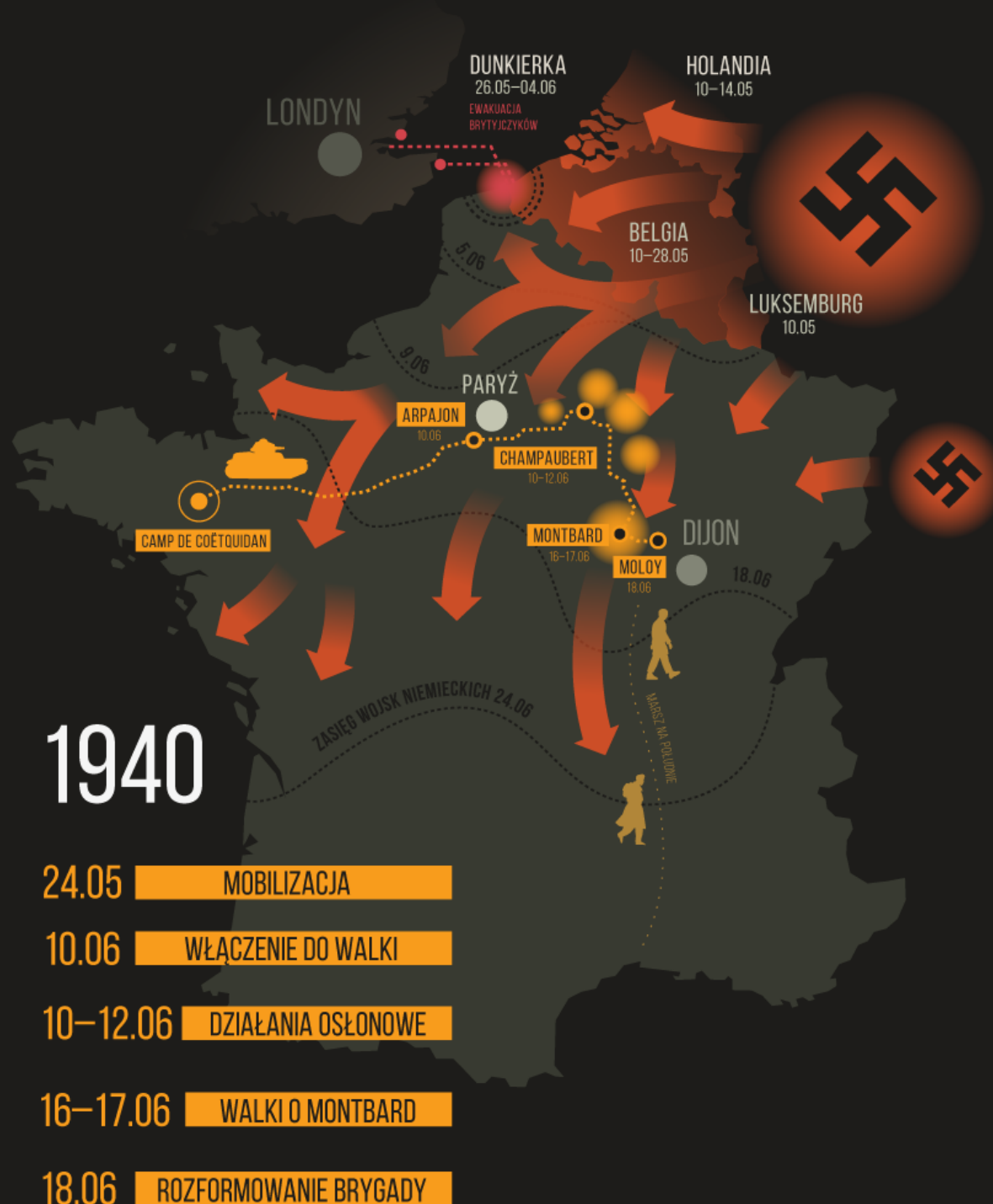

SYMBOLE
ZNAKOWANIA
POJAZDÓW

1940

Formowanie Armii Polskiej w Coëtquidan

WALKI BRYGADY WE FRANCJI

Walki brygady we Francji

STRUKTURA ORGANIZACYJNA:

SZTAB BRYGADY

1 PUŁK CZOŁGÓW (CZOŁGI RENAULT R35)

DYWIZJON KAWALERII ZMOTORYZOWANEJ

DYWIZJON PRZECIWPANCERNY

KOMPANIA SAPERÓW

BATERIA ARTYLERII PRZECIWLOTNICZEJ 25 MM

1940

Struktura organizacyjna

1 DYWIZJA PANCERNA W SZKOCJI. FORMOWANIE

10 BRYGADA KAWALERII PANCERNEJ

16 BRYGADA CZOŁGÓW

DYWIZJON ROZPOZNAWCZEGO KORPUSU

1 BATALION CIĘŻKICH KARABINÓW MASZYNOWYCH KORPUSU

BATALION SAPERÓW KORPUSU

POLAND

25.02.1942

1 DYWIZJA PANCERNA W SZKOCJI. LICZEBNOŚĆ

885
OFICERÓW

15210
PODOFICERÓW I ŻOŁNIERZY

381

473

5060 /

1 DYWIZJA PANCERNA W SZKOCJI. SPRZĘT

OZNACZENIE POLSKICH
POJAZDÓW W WIELKIEJ BRYTANII

CZOŁG CHURCHILL

1 Dywizja Pancerna w Szkocji. Sprzęt

1 DYWIZJA PANCERNA W SZKOCJI. SPRZĘT

VALENTINE

CRUSADER

CHURCHILL

M4 SHERMAN

CROMWELL

WALKI NA KONTYNENCIE

WALKI W BELGII I HOLANDII

- 07/08.1944 ŁĄDOWANIE I WŁĄCZENIE DO WALKI
- 08.1944 WALKI POD FALAISE
- 6.09 POLACY WKROCZYLI DO BELGII
- 10.09 SKIEROWANIE 1 DPANC. W REJON GANDAWY
- 15.09 KANADYJCZYCY I POLACY UDERZYLI W KIERUNKU UJŚCIA SKALDY
- 19.09 ZDOBYCIE TERNEUZEN AXEL
- 15.09 POLACY OTRZYMALI ROZKAZ ATAKU NA BREDE
- 28-30.10 ZDOBYCIE I WYZWOLENIE BREDY
- ZDOBYCIE MOERDIJK I OBRONA MOZY

NIEMCY

- 8.04 OFENSYWA ALIANTÓW
- 12.04 OSWOBODZENIE OBOZU W OBERLANGEN
- 5.05 WILHELMSHAVEN-NIEMIECKA KAPITULACJA
- 1945-47 OKUPACJA NIEMIEC
- 1947 DEMOBILIZACJA

Walki na kontynencie

WALKI POD FALAISE (08.1944)

STRATY:

325

1002

114

80

Pliki do pobrania

[„1 Dywizja Pancerna PSZ” – infografiki \(pdf, 36.56 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Infografika